

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.026/2017/7. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Ádám Attila ügyvéd által képviselt **felperes neve felperes székhelye** szám alatti székhelyű felperesnek – Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pintér Ferenc ügyvéd) által képviselt **alperes neve alperes székhelye** székhelyű alperes ellen megbízási szerződés felmondásából eredő követelés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. december 1. napján kelt 11.G.40.167/2015/20. számú ítélete ellen az alperes által 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre, valamint a felperes Szegedi Ítéltáblához benyújtott Gf.III.30.026/2017/4. számú csatlakozó fellebbezésére tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és a 14.411.524,- (Tizennégymillió-négy száz tizenegyezer-ötszázhuszonnégy) forint marasztalási tőkeösszeg 308.864,- (Háromszáznyolcezer-nyolcszázhatvannégy) forint részösszege után is kötelezi az alperest az elsőfokú ítélet szerinti törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére 2015. június 18-tól a kifizetésig terjedő időre.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 300.000,- (Háromszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A felperes 1.250.000,- (Egymillió-kettőszázötvenezer) forint összegű csatlakozó fellebbezési illeték visszaigénylése iránti kérelem benyújtására jogosult az illetékes adóhatósághoz.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A peres felek között 2011. január 15. napján megbízási szerződés jött létre, mely alapján az alperes, azzal bízta meg a felperest, mint megbízottat, hogy az alperesi üzemeltetésben álló **közterület 1. neve** piacon a jogszabályok szerinti objektum védelmi, őrző-védő tevékenységet folytasson. A megbízási pénz-, és értékszállítási tevékenységre is kiterjedt (1. pont).

A szerződés 2. pontjának első fordulója alapján a megbízott a megbízási teljesítést vállalta a felek által közösen elfogadott és külön is aláírt szolgálati utasítás szerint, az ahhoz szükséges létszám mindenkorai biztosításával. A megbízott feladatait a szerződés 3. pontjában rögzítették.

A felperes tevékenységét, 2011. január 17. napján volt köteles megkezdeni, és megbízása határozatlan időre szólt (5. pont). A megbízottat 2.981.500,- Ft + Áfa/hó megbízási díj illette meg 2011. január 17. napjától kezdődően (6. pont). A szerződés 10. pontjában az alperes hozzájárult ahhoz, hogy a felperes a szerződésben rögzített feladatai ellátásához a jogszabályokban foglaltak szerint további vállalkozások közreműködését vegye igénybe.

A szerződés 19., 20. és 21. pontja az alábbiakat rögzíti: „A jelen szerződést a megbízott 60 napos felmondási idővel, a naptári hónap utolsó napjára szólóan mondhatja fel.

Megbízó jelen szerződést a megbízási jogviszony folyamatos jellegére tekintettel csak a megbízott súlyos szerződésszegése esetén mondhatja fel. Amennyiben a megbízott a jelen szerződésben foglalt lényeges kötelezettségeit a megbízó álláspontja szerint megszegi, köteles erre írásban figyelmeztetni. Ha a megbízott a figyelmeztetés ellenére a szerződésszegő magatartását nem hagyja abba, vagy ugyanazon szerződésszegést ismételtelen elköveti, a megbízó felhívására a felek 15 napon belül egyeztető tárgyalást kötelesek tartani. Az egyeztetés eredménytelensége esetén a megbízó felmondási joga az egyeztetést követő 8. napon megnyílik és a 15. napig tart.

A felmondást a felek írásban kötelesek a másik féllel közölni.”

A szerződés 23. pontjában a felek úgy állapodtak meg, hogy az az 1. pontban megjelölt szolgáltatás általános ellátására vonatkozik. Amennyiben a megbízónak egyes időpontokra, időszakokra, vagy eseményekre vonatkozóan a jelen szerződésben foglaltakhoz képest többlétszolgáltatásra merül fel igénye, azt külön megállapodás alapján látja el a megbízott, melynek díja 760,- Ft + Áfa/fő/óra.

A szerződő felek a szerződést négy alkalommal módosították az alábbiak szerint.

A 2012. február 01. napján kelt módosításakor az addigi feladatokon felül az alperes megbízta a felperest az üzemeltetésében működő **közterület 2. neve; közterület 3. neve; közterület 4. neve;** valamint a **közterület 5. neve** kispiacon területén a megbízó igényei szerinti változó időpontokban és eseti rendszerességgel személy-, és vagyonörökkel történő ellenőrző tevékenység ellátására.

A szerződés 19. és 20. pontja ekkor úgy módosult, hogy a megbízott 90 napos felmondási idővel mondhatja fel a szerződést a naptári hónap utolsó napjára szólóan. A megbízó ugyanakkor csak a megbízott szerződésszegése esetén mondhatja fel a megbízási jogviszonyt. A szerződési pont további részei változatlanul maradtak.

A szerződés további 24., 25. és 26. pontokkal egészült ki, melyek alapján a felek megállapodtak abban, hogy a szerződés aláírásával a megbízott a jelen szerződés bármely okból történő megszűnése esetére, a megbízott tulajdonában álló, jelen szerződés tárgyát képező szolgáltatásra vonatkozó szervezési ismereteit és szakmai tapasztalatait magában foglaló szellemi alkotása tekintetében korlátlan felhasználási jogot ad a megbízónak. A szellemi alkotást a megbízott által a megbízó részére átadott „Vagyonvédelmi utasítás” című okirat tartalmazza.

A felek megállapodtak abban is, hogy a szerződés hatálya alatt, valamint a szerződés bármilyen okból történő megszűnését követően 5 évig titoktartási kötelezettség terheli a megbízottat minden olyan adat, információ tekintetében, amelyekhez a szerződés teljesítése során, vagy azzal kapcsolatban jutott hozzá.

A 24. pontban írt korlátlan felhasználási jog, valamint a szerződés megszűnését követő 5 éves időszakra kiterjedő titoktartási kötelezettség ellenértékeként a megbízó a szerződés bármilyen okból történő megszűnése esetére az utolsó 4 havi megbízási díjnak megfelelő összegű ellenérték megfizetését vállalta a megbízott részére. A felhasználási jog és titoktartási kötelezettség ellenértéke rendkívüli felmondás esetén az arra vonatkozó jognyilatkozattal egyidejűleg esedékes azzal, hogy a nyilatkozat hatálya az itt szabályozott ellenérték megfizetésétől függően is annak napján áll be, míg a szerződés bármely más módon történő megszűnése esetén az ellenérték a megszűnéssel egyidejűleg esedékes.

A 2012. február 10-i szerződésmódosítás a szerződés 10., 6. és 23. pontját érintette. A megbízási díj 2012. április 01. napjától 3.097.779,- Ft + Áfa/hó összegre nőtt, míg a többlétszolgáltatás díját a felek 790,- Ft + Áfa/fő/órában határozták meg 2012. április 01. napjától kezdődően.

A 2012. augusztus 01. napi szerződésmódosítás a szerződés 1. pontját érintette. A felek a megbízás tartalma kapcsán visszatértek az alapszerződéshez, a megbízási díjat 2.647.779,- Ft + Áfa/hóban határozták meg 2012. augusztus 01. napjától kezdődően.

A 2013. október 28-i szerződésmódosítás szerint 2013. november 01-től a megbízási díj 2.707.779,- Ft +Áfa/hó összegre változott.

Az alperes 2011. július 05. napján írásban, 2011 27. hetétől kezdve szerdai és pénteki napokra plusz egy, szombati napokra plusz két fő biztonsági őr szolgálatba állítását kérte, a szolgálati utasításban rögzített létszámon felül.

A 2012. február 02. napján kelt szolgálati utasítás szerint a **közterület 1. neve** piac teljes területén a felperes a megbízást hétfőn, kedden, csütörtökön 3 fővel (24 órában), 1 fővel (4:00 órától 12:00 óráig 8 órában), pénteken és szerdán 3 fővel (24 órában), 2 fővel (4:00 órától 14:00 óráig 2×10 órában), szombaton 3 fővel (24 órában), 2 fővel (4:00 órától 14:00 óráig 2×10 órában) látta el, a további helyszíneken pedig eseti megrendelések alapján biztosított személy- és vagyonőröket.

Az alperesi kft-ben 2014 novemberétől kezdődően új ügyvezető látta el a cégvezetési feladatokat, aki áttekintette az alperes által korábban kötött szerződéseket, köztük megvizsgálta a felperessel kötött perbeli szerződést is. Ebben nem találta elfogadhatónak, hogy az átalánydíjra kiírt pályázat alapján megkötött szerződés lehetőséget biztosít egyedi elszámolás alapján többlet megbízási díj igényre a felperes részére. Kedvezőtlennek találta a titoktartási kötelezettségvállaláshoz kapcsolódó többletdíj igény lehetőségét is. E tárgyban több egyeztetést folytattak az ügyvezetők, az új alperesi ügyvezető szerint felperes több számláját a teljesítési igazolások nem fedték le. A két ügyvezető közötti viszonyt feszültté tette továbbá az is, hogy az alperesi ügyvezető értesülése szerint a felperes ügyvezetője névlegesen megvásárolta az alperesi kft. több laptopját, melyet aztán ugyancsak színlelt szerződéssel adott el a korábbi alperesi ügyvezetőnek. Ezzel kapcsolatban hiányolta, hogy nem kapott tisztázó magyarázatot a felperesi ügyvezetőtől.

Ilyen előzmények után az alperesi ügyvezető a megbízási szerződést 2014. december 22. napján 2015. március 31-i hatállyal a szerződés 19. pontjára hivatkozással írásban felmondta. A felperest a titoktartási kötelezettség alól felmentette, utalt arra, hogy a 2014. november 28. napján átadott „Vagyonvédelmi utasítást” az alperes nem használja, nem hasznosítja, az a felperes tevékenységét szabályozza, amit a megbízási átalánydíj ellentételez. A titoktartási kötelezettségre, valamint a „Vagyonvédelmi utasításra” vonatkozó ellenszolgáltatás kikötést tartalmazó szerződési feltételekre vonatkozóan kifejtette, hogy azok jóerkölcsbe ütköznek a valós szolgáltatás hiánya okán.

A felperes a felmondást 2015. január 05. napján átvette, de 2015. január 12. napján kelt levelében közölte, a felmondást nem fogadja el, annak érvénytelenségére hivatkozott, azt joghatás kiváltására alkalmatlannak minősítette. A felperes álláspontja szerint a szerződés 19. pontjára alapított felmondási jog a megbízottra vonatkozik, e jog gyakorlására a megbízónak a rendes felmondási jog hiánya miatt érvényesen nincs lehetősége. Kifejtette, hogy a felek a megbízói felmondás korlátozásában állapodtak meg. A megbízói felmondás okának csak a megbízott lényeges kötelezettségeinek megszegése minősülhet. Erre a felmondó levélben alperes nem hivatkozott, a szerződés szerinti felmondási ok bekövetkezése hiányában érvényesen nem lehet a felmondási jogot gyakorolni.

Az alperes ügyvezetője 2015. február 4-i válaszlevelében fenntartotta a felmondást és annak érvényesíteni kívánt jogkövetkezményeit. A szerződés megszüntetésének okaként kifejezetten megemlítette a laptop adásvétellel kapcsolatos tisztázatlan kérdések miatti bizalomvesztést. Az alperesi ügyvezető ezzel kapcsolatos tényállítása szerint felperesi ügyvezető szóban elismerte, hogy ezeket az eszközöket soha nem látta, nem vette birtokba, valójában a volt alperesi ügyvezető vásárolta meg és fizette ki azokat, a felperesi ügyvezető pedig csak a nevét adta az ügyletnek. Jelezte, hogy az alperesi társaság a 4 db laptop eladásával kapcsolatos színlelt szerződést semmisnek tekinti.

A felperes a piac területét 2015. március 31. napján elhagyta, és az alperes eszközeit visszaadta.

Az alperes 2015. március 23. napján az X... Kft.-vel kötött megbízási szerződést a felperes által korábban ellátott objektumvédelmi, őrző-védő tevékenység, valamint pénz- és értékszállítási tevékenység elvégzésére.

A felperes 2014. december 31. napján 2015. január 08-i esedékességgel kiállította az 1... számú számlát 2014. december 01-től december 31-i napjáig tartó többlétszolgáltatás díjára, összesen 156.515,- Ft összegben.

A felperes 2015. január 31. napján 2015. február 08-i esedékességgel kiállította az 2... számú számlát a 2015. január 01-től január 31. napjáig tartó többlétszolgáltatások díjára, összesen 190.627,- Ft összegben.

Az alperes e számlákat már nem egyenlítette ki, a felek kizárólag a havi átalánydíjakkal számoltak el. A felperes 2015 februárjában és márciusában – kimutatása szerint – havonként 160 pluszórát teljesített, melynek a szerződés szerinti külön óradíjjal számított ellenértéke egy óra: bruttó 154.432,- Ft.

A felperes módosított keresetében az alperesi megbízó felmondásának jogellenességére hivatkozással marasztalási igényt terjesztett elő. Arra hivatkozott, hogy a szerződő felek a felmondási jog korlátozásában állapodtak meg a felmondási idő, a felmondási okok tekintetében, valamint a felmondáshoz eljárási rendet is előírtak, melyet az alperes nem tartott be. Az alperesi felmondás indokolás nélkül történt, az nem felel meg a szerződésben előírtaknak.

Előadta, az alperes 2011. július 05. napján többlétszolgáltatást rendelt meg tőle, melynek ő 2015. március végéig – a szerződés megszűnéséig – eleget tett, azonban az alperes ennek díját csak 2014. november 30. napjáig rendezte. Ezzel összefüggésben az általa kibocsátott számlák alapján 156.515,- Ft megbízási díj és ennek 2015. január 09. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti törvényes mértékű késedelmi kamata; 190.627,- Ft megbízási díj és ennek 2015. február 09. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes a 2015. február és március havi többlétszolgáltatásokról számlát nem állított ki, ezzel összefüggésben 154.432,- Ft törke és ennek 2015. március 09. napjától, illetve 154.432,- Ft törke és ennek 2015. április 09. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes a megbízási szerződés 26. pontja alapján felhasználási és titoktartási díj címén 13.755.518,- Ft és ennek 2015. április 01. napjától járó késedelmi kamata, valamint elmaradt haszon címén 53.417.084,- Ft törke és ennek 2015. június 15. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a szerződésre az önkormányzat vagyonrendelete nem terjed ki, közbeszerzési eljárás hatálya alá nem tartozik, így a szerződés jogszabályba nem ütközik, az érvényes.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az alperes előadta, a megbízási szerződés jogszabály ütközik, ezért érvénytelen. A szerződés a Szegedi Önkormányzat 25/2003. (VI.27.) számú vagyonrendeletének 16. § (1), (2) bekezdésének b) pontjába, valamint 21. § (3) bekezdés 3. pontjába, illetve mivel a szerződés a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozik a 2003. évi CXXIX. tv. 22. § (2) bekezdése alapján, a Kbt. 38. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel, a Kbt. 306/A. § (2) bekezdése a) pontjába ütközik. Ezen túlmenően hivatkozott arra, a Ptk. 483. § (1) bekezdése kógens szabályként rögzíti, hogy a megbízó a szerződést bármikor azonnali hatállyal felmondhatja, mert a Ptk. 483. § (4) bekezdése a felmondási jog korlátozásához, vagy kizárásához a semmisség jogkövetkezményét fűzi. A megbízási szerződés 21. pontja a szerződésszegés esetére biztosít felmondási jogot a megbízó részére, ez azonban nem a Ptk. 483. § (1) bekezdésében írt indokolás nélküli és azonnali hatályú rendes felmondási jog korlátozását, hanem lényegében annak teljes kizárását jelenti.

Az alperes vitatta a felperes többletmunkadíj igényét is, arra hivatkozással, hogy a felek átalánydíjban állapodtak meg, a többletmunkáért ellenérték nem jár, azt az átalánydíj ellentételezte. Az alperes 2011. július 05. napján adott megrendelését nem lehet úgy tekinteni, hogy az visszavonásig érvényes, illetve hogy az átalánydíjon felüli többletfeladatok megrendelésére vonatkozik. A vagyoni védelmi utasítás, az abban foglalt felperesi tudás, ismeret nem minősül szellemi alkotásnak, az nem bír vagyoni értékkel. A felperes titoktartási kötelezettsége a 2005. évi CXXXIII. törvényen, nem pedig a szerződésen alapul, így a felperes részéről törvényi kötelezettségeinek betartásáért ellenértéket kérni, tisztességtelen és jóerkölcsbe ütköző, semmis kikötés.

A felperes kártérítési igényét alaptalannak minősítette, mivel a szerződést jogszerűen mondta fel. A kártérítés összegszerűségét is vitatta, a felperes alapos okkal nem bízhatott abban, hogy a felek közötti szerződés még 100 hónapig fenn fog állni. A felperest a szerződés teljesítésének lehetetlenné válását követően kárenyhítési kötelezettség terhelte, így levonásba kell helyezni azt az összeget, amelyet a felperes a lehetetlenné válás folytán felszabadult időben a szabaddá vált kapacitását felhasználva másutt nagyobb nehézség nélkül kereshetett volna. Az előreláthatósági elv alapján a kártérítés összege nem haladhatja meg azt az összeget, amelyet a szerződést szegő fél a szerződés megkötésének időpontjában alapos okkal előre láthatott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 14.411.524,- forintot – ebből 656.006,- forintot a 2014. decembertől 2015. márciusig végzett többletszolgáltatás díjaként, továbbá a vagyoni védelmi utasítás felhasználása és titoktartás miatt 13.755.518,- forintot –, valamint ezen tőkeösszeg három részösszege után eltérő kezdő időpontoktól, külön-külön meghatározott késedelmi kamatokat. Ezt meghaladóan a felperes kártérítés iránti keresetét, valamint a marasztalási összeg két részösszege után előterjesztett késedelmi kamatköveteléseket elutasította. Kötelezte továbbá a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 1.000.000,- forint perköltséget. A bíróság ítélete indokolásában az alperes érvénytelenségi kifogására tekintettel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy fennáll-e a felhozott okok miatt a szerződés érvénytelensége, az alperes által megjelölt jogszabályi rendelkezésekbe ütközik-e a szerződés. Az alperesi megbízó vonatkozásában megállapította, a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó közhasznú tevékenységet nem folytat, bejegyzett tevékenységi körei közérdekűnek sem tekinthetők, ezért nem minősül a Kbt. hatálya alá eső ajánlatkérőnek, így a közbeszerzési törvény nem terjed ki a felek szerződésére. A közbeszerzési eljárás mellőzése nem okozott érvénytelenséget a perbeli szerződésre nézve.

A bíróság a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata – mint az alperesi kft. egyetlen, üzletrész tulajdonosa – 25/2003. Kgy. számú rendeletét értelmezve megállapította továbbá, hogy a perbeli megbízási szerződésnek nem tárgya az önkormányzati vagyonhasznosítása, használatbaadása, illetve a vagyoni üzemeltetése, az nem esik az említett rendelet hatálya alá, ezért értékhátartól függetlenül, a felek közötti jogviszony létrehozása, közgyűlési határozatot nem igényelt.

Az érvényes szerződés felmondásával kapcsolatos szerződési kikötéseket úgy értelmezte, hogy a felek csak a megbízó azonnali hatályú felmondási jogát korlátozták hatályosan, azonban nem rendelkeztek a rendes felmondási jogáról, ilyen módon a rendkívüli felmondási jog korlátozása az alperest törvénytől fogva megillető rendes felmondási jogra nem terjedt ki. A perbeli esetben alperes rendes felmondási jogát írásban gyakorolhatta, ebben megfelelő felmondási időt is szabott, így a szerződés megszűnésére 2015. március 31. napjával sor került. A jogszerű felmondás jogkövetkezményeként a bíróság megállapította, hogy a szerződés megszűnéséig a szerződésből fakadó feladatait a felperesnek el kellett látnia, az ezzel kapcsolatos ellenszolgáltatások megilletik. A szerződés megszűnéséhez kapcsolódó egyedi kikötés folytán a szerződés 24., 25. pontjára figyelemmel négy havi megbízási díj is jár részére a vagyoni védelmi utasítás, valamint az 5 évre vállalt titoktartási kötelezettség teljesítésének ellenértékeként. A titoktartási kötelezettséggel

kapcsolatban a bíróság nem találta irányadónak a személyi vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. tv. (Szvmt.) 22. § (1) bekezdés rendelkezését a felperesi jogi személyre nézve, tekintve, hogy álláspontja szerint a titoktartási kötelezettség alanya csak természetes személy lehet. Ebből következően nem ütközik jóerkölcsbe és nem tisztességtelen, hogy az 5 évig szerződésben vállalt titoktartási kötelezettség teljesítéséért, valamint az általa összeállított Vagyonvédelmi Utasítás felhasználási jogának átadásáért ellenértéket szabott a felperes.

Az elsőfokú bíróság a 2014. december 1-től, a szerződés megszűnéséig, 2015. március 31-ig terjedő időszakra az alapszerződési kikötésekhez képest külön megrendelések alapján végzett tevékenységek díját is megítélte a felperes részére. Ezzel kapcsolatban kifejtette, a tanúbizonyítás alátámasztotta, hogy 2011 júliusától kezdődően az alperes alapszerződésen kívül egyedi megrendeléseket is adott többletszolgáltatások nyújtására, melyek ellenértékét a felperes rendszeresen leszámlázta, ezt külön elszámolás keretében teljesítette az alperesi megbízó. A perbeli, utolsó négy havi időszakra ugyanilyen módon végzett többlettevékenységet a felperes, így ennek ellenértékét az alperesnek meg kell térítenie. Az utolsó két hónapra számla kibocsátás nem történt, ezért a bíróság jogosulti késedelem miatt – mely a kötelezett egyidejű késedelmét kizárta – a két részösszeg utáni késedelmi kamat igényt nem találta megalapozottnak.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melynek ismeretében a felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányult oly módon, hogy a bíróság a felperes keresetét teljes egészében utasítsa el. A szerződés érvénytelensége körében kizárólag azt hangsúlyozta, hogy a hivatkozott közgyűlési rendelet hatálya alá tartozik a perbeli szerződés, a közgyűlés döntési hatásköre kiterjed rá, közgyűlési jóváhagyás nélkül az jogszabályba ütközik, ezért semmis. Megjegyezte, a közgyűlési rendelet jogszabálynak minősül, így annak megsértése a polgári jog szabályai szerint a Ptk. 200. § (2) bekezdés jogkövetkezményét vonja maga után. A rendelet célja, hogy meghatározza Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata vagyonával való rendelkezés szabályait, így a rendelet hatálya kiterjed az önkormányzat tulajdonában lévő, illetve tulajdonába kerülő minden vagyoni. Hangsúlyozta, a perbeli szerződés a közgyűlési rendelet szabályai szerint – figyelemmel a tárgy-érték számításnál alkalmazandó, havi díjra vetített 48-as szorzóra – meghaladja az 50 millió forintos értékhatárt és ezért igényelt volna előzetes jóváhagyó közgyűlési döntést a szerződéskötés, ennek hiányában az semmis.

Jogszabályi hivatkozásokkal kívánta alátámasztani az ítéleti megállapítással ellentétes álláspontját, mely szerint a jogi személy is titokgazdának minősül, a törvényi titoktartási kötelezettség nemcsak a természetes személyekre, hanem a felperesi jogi személyre is kiterjed. Ilyen esetben külön vagyoni ellenérték kikötése tisztességtelen, jóerkölcsbe ütköző, tekintve, hogy törvénynél fogva is fennáll a kötelezettsége a felperesi kft-nek a tevékenysége során megszerzett ismeretek titokgazdakénti megőrzésére. A szerződés bármely okú megszűnésének esetére kikötött négy havi díjfizetés alperesi álláspont szerint egy megbízási díj emelési igényt volt hivatott kompenzálni, az valójában nem a felperes vagyonvédelmi utasításának ellenértéke volt. A fellebbezés végül kitért arra is, hogy a felperes az eredeti szerződési kikötéshez képest nem nyújtott többletszolgáltatásokat, az általa végzett tevékenység valójában az átalánydíjjal ellentételezett szerződéses kötelezettség teljesítésére irányult, többletfeladatokat nem kellett ellátnia, így többletdíjra sem jogosult. Az átalánydíjas megállapodások esetében ezt a kockázatot jellemzően a díj jogosultjának, jelen esetben felperesnek kell viselnie, ha az általa vállalt feladatot az előzetesen kalkuláltnál csak nagyobb anyagi ráfordítással tudja teljesíteni, úgy ebben az esetben is be kell tartani szerződési kötelezettségeit.

A felperes csatlakozó fellebbezésében oly módon kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, hogy az ítélet tábla a keresetnek teljes egészében adjon helyt. Felperesi álláspont

szerint az elsőfokú bíróság tévesen tett különbséget az azonnali hatályú, és a rendes felmondás joga között, az irányadó 1959-es Ptk. 483. § (1) bekezdése ilyen különbségtételt nem alkalmaz. A felmondás lehetőségét a megbízó számára attól függetlenül biztosítja, hogy a felmondás oka szerződésszegés vagy más ok. Az elsőfokú ítélet ezzel szemben az azonnali hatályú felmondást tévesen azonosítja a szerződésszegés miatti felmondással. A perbeli esetben ez azt jelenti, hogy a megbízó súlyos szerződésszegésének esetén kívül eső minden egyéb felmondási okot a felek lekorlátoztak, így erre az egy esetre szűkítették a megbízó számára a felmondás lehetőségét. Ezt igazolják a felek képviselőjében eljáró személyek perbeli nyilatkozatai, tanúvallomásai. Mindez megfelel a hivatkozott jogszabályi rendelkezésekben foglaltaknak és az ítélkezési gyakorlat is ezt támasztja alá, ezzel kapcsolatban a felperes eseti döntésekre, valamint a Legfelsőbb Bíróság 3/2006. számú jogegységi határozatára hivatkozott. Mindezek következtében az alperes által közölt felmondás jogellenes volt, így az elsőfokú bíróságnak érdemben kellett volna vizsgálnia a felperes kártérítési igényét, hiszen annak jogalapja fennáll. Vitatta, hogy az alperes által megjelölt bizalomvesztés, mint felmondási indok összefüggésbe hozható lenne a szerződés megszűnésére irányuló egyoldalú alperesi akarattal, jogcselekményekkel.

Csatlakozó fellebbezésében végül a felperes azt is kérte, hogy a külön egyedi megbízások alapján megállapított, utolsó két hónapra vonatkozó díj igények után is kötelezze a bíróság késedelmi kamatfizetési kötelezettségre alperest, a szerződés megszűnésének időpontjától kezdődően, mivel ekkor már ezek a követelések mindenképp esedékessé váltak, a számlázás elmaradásától függetlenül.

A fellebbezés nem alapos és a csatlakozó fellebbezés is túlnyomórészt alaptalan.

A felek között határozatlan időtartamra őrző-védő tevékenység ellátására jött létre szerződés, melyet a felek szerződése, és a bírói gyakorlat is következetesen megbízási jogviszonynak minősít (BDT2006. 1325., BDT2011. 2491.).

Az alperes érdemi ellenkérelmében érvénytelenségi kifogást terjesztett elő, állítva egyrészt hogy a szerződés a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályba ütközik, másrészt a szerződés megkötéséhez a közgyűlési rendelet szerint a közgyűlés előzetes döntésére lett volna szükség. Alperes fellebbezésében csak az utóbbi érvénytelenségi kifogását tartotta fenn.

Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a megbízási szerződés az önkormányzati rendeletbe foglalt szabályba ütközés miatt nem érvénytelen. A jelen perben a 2013. évi CLXXVII. tv. (Ptk.) 50. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 200. § (2) bekezdése szerint, semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz.

A szerződési jogra vonatkozó szabályok túlnyomó többsége diszpozitív rendelkezést tartalmaz, amelytől a felek szabadon eltérhetnek. Ha a Ptk. vagy más polgári anyagi jogi tartalmú rendelkezés mégis kógens rendelkezést tartalmaz, az ebbe ütköző szerződés (kikötés) semmis. Az érvénytelenség jogkövetkezményét akkor azonban nem lehet alkalmazni, ha a Ptk. (vagy más polgári jogszabály) egyúttal azt is előírja, hogy a kógens rendelkezésnek milyen más – az érvénytelenség helyett alkalmazandó – jogkövetkezménye van. A „más jogkövetkezmény” értelme helyesen tehát az, ha a jogszabály a megsértéshez az érvénytelenség „helyett” alkalmaz más polgári jogi jogkövetkezményt; annak nincs akadálya, hogy a törvény a megsértéshez kapcsolódóan az érvénytelenség „mellett” további (többlet) szankciókat írjon elő.

Az érvénytelenség helyett alkalmazandó más jogkövetkezmény, ha a kógens jogszabályi rendelkezés válik a szerződés tartalmává, illetve a kógens rendelkezéssel ellentétes, abba ütköző kikötés nem válik a szerződés részévé. Ha a jogszabály a szerződés valamely tartalmi elemét

kötelezően meghatározza, a szerződés a jogszabály által meghatározott tartalommal jön létre. A szerződés ilyen esetben érvényes marad, azonban a kötelező jogszabály által előírt tartalommal.

A nem polgári jogi, hanem más jogágak – főként a közigazgatási jog, pénzügyi jog, büntetőjog – szabályainak a megsértése, az érvénytelenség szempontjából differenciált közelítést igényel. A más jogági jogszabályok az adott jogági norma megsértéséhez rendszerint saját, „más jogkövetkezményeket” (szankciókat) fűznek; vagyis a felmerülő probléma azzal kapcsolatos, hogy a „más jogkövetkezmények” mellett az adott egyedi jogszabályba ütköző szerződés polgári jogi szempontból érvényes vagy érvénytelen. A kérdés egyértelmű megoldása, rendezése érdekében az új Ptk. egy további új törvényi tényállási fordulatot is bevezetett: „más jogkövetkezmény mellett is semmis a szerződés akkor, ha a jogszabály ezt külön kimondja, vagy ha a jogszabály célja a szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása”. Az új Ptk-t megelőzően sem vetett fel értelmezési kérdést, ha az adott jogszabály külön kimondta, hogy az érvénytelenséget – saját szankciók mellett – ugyancsak alkalmazni rendeli (ilyen rendelkezést tartalmaz például a tisztességtelen piaci magatartásról szóló 1996. évi LXXVII. tv. 11. § (3) bekezdése, vagy az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 257/2007. (X.4.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdése) és ehhez kapcsolódik a BDT2008. 1780-as eseti döntés).

A korábbi bírói gyakorlat alapján az új Ptk-ba emelt törvényi rendelkezés másik fordulatának értelmezése viszont az 1959. évi és a jelenlegi 2013-as Ptk. idején is a bírói gyakorlatra vár. Általában szempontként megfogalmazható: önmagában az a körülmény, hogy a más jogági kötelező normák a megsértésük esetére saját jogági szankciót (pl. közigazgatási bírság) írnak elő, elvileg nem zárják ki a szerződés érvénytelenségét. A más jogági szankciók ugyanis nem szükségképpen ugyanazt a jogsérelmet értékelik, ezért az érvénytelenség alkalmazása nem ugyanannak a jogsértésnek kétszeres szankcionálását jelenti; a más jogági szankció nem feltétlenül az érvénytelenség helyett alkalmazott más jogkövetkezmény. Más oldalról a szerződés tartalmának szabad kialakítása olyan civilisztikai alapjog, amelyet más jogágak (pl. közigazgatási, pénzügyi jog) szabályai nem szoríthatnak indokolatlanul korlátok közé. Azt, hogy a jogszabály megsértése a szerződés érvénytelenségét is okozza-e, a jogszabályok egyedi értelmezése útján lehet megállapítani és konkrétan kell vizsgálni, hogy a jogalkotói szándék a szerződés ügyleti hatályának megszüntetésére is kiterjed-e.

A korábbi joggyakorlat szerint a közigazgatási, pénzügyi jogszabályok közül a csak az egyik félre vonatkozó jogszabályi előírások megsértése, a másik jóhiszemű félre rendszerint nem hat ki:

A Legfelsőbb Bíróság (Kúria) a kontár szerződésekkel összefüggésben már évtizedekkel ezelőtt foglalkozott a különböző működési engedélyek hiányának és a polgári jogi szerződések érvényességének összefüggéseivel (BH1993. 12., BH1994. 186., 53. számú döntés). A Szegedi Ítéltábla 2013.G.8. számú elvi döntésében szintén kiemelte, aki hatósági engedélyhez kötött tevékenységet enélkül végez, az az adott közigazgatási normában meghatározott szankciókkal sújtható, a jogosítvány hiánya önmagában nem vonja maga után a szerződés semmisségét, ha a szerződés tárgyát képező szolgáltatás a jogszabály által kifejezetten nem tiltott, és az érvénytelenség jogkövetkezménye abban nem nevesített.

Egy másik jogeset szerint üzletszerű pénzügyi tevékenységnek; az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett az előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló, rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység minősül. A hatósági engedély a pénzügyi szolgáltatás (így pénzkölcsön) üzletszerű folytatásához szükséges. A szerződés érvényességét illetően annak van meghatározó jelentősége, hogy az engedély nem a szerződés (kölcsönszerződés) megkötéséhez, hanem a tevékenység üzletszerű folytatásához szükséges és a pénzügyi tárgyú törvény nem rögzíti külön szankcióként az engedély hiányában kötött megállapodás semmisségét (BDT2007. 1643.). Ugyanezt fejtette ki egy másik jogeset is: a kölcsönszerződés nem érvénytelen önmagában, mert

utóbb megállapítást nyert, hogy a kölcsönbevevő ügyletkötési célja üzletszerű pénzügyi tevékenység (betétgyűjtés) volt.

A joggyakorlat szerint általában nem vezet a szerződés érvénytelenségére, az sem ha valamelyik szerződő fél a számára jogszabályban egyoldalúan előírt kötelezettségét elmulasztja és a másik, jóhiszemű féllel így köt szerződést; a szerződéses szolgáltatás, a szerződés tartamát a jogszabályban előírt egyoldalú kötelezettség elmulasztása nem érinti. Így az állami vagyon elidegenítése során, ha az eladó a bejelentési kötelezettségnek nem tett eleget, önmagában ez érvénytelenséget nem eredményez, hanem azt is bizonyítani kell, hogy a konkrét esetben olyan okok állottak fenn, amelyek miatt a hatóság a szerződéskötést ténylegesen meg is tilthatta volna (BDT2005. 1202.). Analógiaként említhető további jogeset szerint az önkormányzati vagyonba tartozó korlátozottan forgalomképes szabadtéri színpadra létrejött bérleti szerződés érvényességét nem érinti az ügylet szerinti értékhatár esetleges túllépése, illetve az előírt értébecslés hiánya, mivel a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából önmagában nem érvénytelen (BDT2009. 2004.) (Az új Polgári Törvénykönyv magyarázata; Kommentár a 2013. évi V. törvényhez, Menedzser Praxis Szakkiadó, Budapest 2014. 64-66. oldal).

Jelen esetben a Szegedi Önkormányzat 25/2003. (VI.27.) Kgy. számú rendelete – mely a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 23. §-a szerint jogszabálynak minősül – az önkormányzati tulajdonú cégek vagyongazdálkodására is rendelkezéseket tartalmaz, és az 50 millió forint értékhatár felett a gazdasági társaság szerződéskötési, és kötelezettségvállalást a Közgyűlés jóváhagyásához köti (Kgy. rendelet VI. fejezet 21. §). A felek megállapodása ezt nem tartalmazza. A szerződés érvényességét illetően annak van jelentősége, hogy a felhívott jogszabály nem rögzíti szankcióként az értékhatár túllépése esetére a szerződés érvénytelenségét. Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperesre mint önkormányzati tulajdonban álló cégre vonatkozó önkormányzati rendelkezések egyoldalú megsértése, a Közgyűlési jóváhagyás beszerzésének elmulasztása, a felperesi jóhiszemű szerződő féllel kötött megbízási szerződés érvényességére nem hat ki.

Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bíróság azon megállapításával is, hogy a megbízási szerződés érvénytelensége a közbeszerzésről szóló jogszabályba ütközés miatt sem állapítható meg.

A jelen ügyben irányadó közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. tv (továbbiakban: Kbt.) 316. § (2) bekezdése szerint a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződéssel kapcsolatos jogvita, illetőleg a közbeszerzési eljárással kapcsolatos polgári jogi igények elbírálása a bíróság hatáskörébe tartozik. A Kbt. 318. § (1) bekezdése ugyanakkor úgy rendelkezik, hogy a közbeszerzésre, illetőleg a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt indult eljárás lefolytatása a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe tartozik. Ezekkel a rendelkezésekkel a jogszabály a bíróság és a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörét határolja el egymástól. Az utóbb idézett törvényhely egyértelművé teszi, hogy a döntőbizottság hatáskörébe tartozik minden a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályokat sértő magatartás (mulasztás) miatt indult eljárás lefolytatása.

A Kbt. 350. §-a szerint pedig a közbeszerzésre, illetőleg a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértésére alapított bármely polgári jogi igény érvényesítésének feltétele, hogy a közbeszerzési döntőbizottság, illetőleg – határozatának felülvizsgálata során – a bíróság a jogsértést jogerősen megállapítsa. A jogalkotó célja a megelőző jogi szabályozáshoz képest a jogbizonytalanság elosztatása volt: ha a jogsértést a nemperes közbeszerzési jogorvoslati eljárásban megállapították, számolni kellett a polgári jogi jogkövetkezményekkel is, ha viszont a döntőbizottság nem talál jogsértést, az ajánlatkérő ebből tudhatja, hogy később már nem lehetséges külön polgári perben a jogsértés ismételt felvetése (Miniszeri indokolás a 2003. évi CXXIX. tv. 350. §-ához). Ennek megfelelően a Kbt. megsértésére mint érvénytelenségi okra perben jogalapként akkor lehet hivatkozni, ha ezt a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatával megállapította (BDT2013. 2993., BDT2014. 3080. számon közzétett eseti döntések).

Jelen esetben ilyen, a Közbeszerzési Döntőbizottság által kezdeményezett peres eljárásra hivatkozás nem történt, ezért nem vizsgálható az sem, hogy a felek szerződése a közbeszerzési törvény rendelkezéseibe ütközés miatt érvénytelen-e.

A felperes módosított kereseti kérelmében a felmondás jogszerűtlenségére hivatkozva marasztalási keresetet terjesztett elő. Állítása szerint a felek a szerződésükben a megbízó felmondási jogát korlátozták és csak a szerződésszegés esetére alkalmazhatott volna felmondást a megbízó.

Ezzel szemben az alperes álláspontja szerint a megbízó felmondási jogának korlátozása a kógens jogszabályi rendelkezésekbe ütközik, ezért a szerződés ezen kikötése érvénytelen, helyette a Ptk. rendelkezései alkalmazandók, ezért a felmondása jogszerű.

A megbízási szerződés fő jellemzője, hogy a megbízó saját céljának elérése végett, a saját érdekeinek szem előtt tartásával ad másnak megbízást meghatározott ügy ellátására, ugyanakkor az eredményesség kockázatát magának kell viselnie. A megbízásnak ebből a jellegéből következik, hogy a törvény megadja a jogot a megbízónak arra, hogy a megbízási szerződést bármikor rendes felmondással vagy szerződésszegés miatt, azonnali hatállyal felmondhassa (Ptk. 483. § (1) bekezdés). A Ptk. 483. § (1) bekezdése a megbízó részére az azonnali hatályú felmondást a rendes felmondás körében is korlátlanul biztosítja, tehát felmondási idő nélkül is jogosult a megbízó a jogviszonyt megszüntetni, és a Ptk. a felmondási okokat sem határolja be.

A megbízási jogviszony jellegével áll összefüggésben a törvénynek az a rendelkezése is, hogy a rendes felmondás jogának a korlátozása vagy kizárása főszabály szerint semmis (Ptk. 483. § (4) bekezdése). A felmondás korlátozása tekintetében a törvény kivételt csak a folyamatos megbízási jogviszony esetén tesz, a felek ugyanis ilyen megbízási jogviszonynál megállapodhatnak a rendes felmondás jogának korlátozásában. Ez oly módon történhet, hogy a rendes felmondás esetén az azonnali hatályú felmondás helyett felmondási idő kikötése vagy a felmondás indokainak meghatározása írható elő (BDT2006. 1325., BH2005. 258., BDT2006. 1326.). Ez a korlátozás azonban nem terjedhet odáig, hogy a felek a szerződés teljes időtartamára a rendes felmondás jogát kizárják (EBH2006. 1510. számú elvi döntés, BDT2011. 2491. számú eseti döntés).

Jelen esetben a felek folyamatos jogviszonyának azon kikötése, hogy a megbízó részéről felmondásra „csak szerződésszegés esetén” kerülhet sor, olyan megállapodás, amely a Ptk. 483. § (4) bekezdésben foglalt felmondás kizárásának tilalmára vonatkozó kógens rendelkezésbe ütközik, ugyanis ezzel a határozatlan idejű szerződés megbízó általi rendes felmondásának lehetőségét nem tették lehetővé alperes számára. Ez tartalmában nem a felmondás korlátozásának, hanem a rendes felmondási lehetőség teljes kizárásának minősül. Jelen esetben ez azt is jelenti – mivel határozatlan idejű szerződésről van szó –, hogy a megbízott szerződésszerű teljesítése esetén a megbízó végsősoron el van zárva a jogviszony megszüntetésének lehetőségétől, ami a megbízási szerződés rendeltetésével alapvetően ellentétes.

Megjegyzendő, hogy az új Ptk. 6:278. § (4) bekezdése a tartós megbízási jogviszony esetén a felek részére szintén lehetővé teszi a felmondás jogának korlátozását, a felek kiköthetik, hogy meghatározott idő előtt a rendes felmondás joga nem gyakorolható. Azonban ezen rendelkezés szerint is a rendes felmondás jogának gyakorlását csak meghatározott ideig korlátozhatják. A korlátozás időkorlát beiktatása nélkül nem köthető ki.

A megbízási szerződés megbízó általi rendes felmondásának kizárása tehát a jelen szerződésre még irányadó Ptk. 483. § (4) bekezdésébe ütközik, ezért a rendes felmondás jogának kizárása miatt a szerződés ezen rendelkezése semmis (Ptk. 200. § (2) bekezdés), helyette alkalmazandó a Ptk. 483. § (1) bekezdése, és ez alapján a megbízó a szerződés rendes felmondással történő megszüntetésére jogosult volt (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH2004. 179. számú eseti döntés).

A megbízó szabályszerű rendes felmondásával tehát a megbízási szerződés 2015. március 31. napjával megszűnt (Ptk. 321. § (1), (2) bekezdés). A szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak (Ptk. 319. §).

A felperes további hivatkozása szerint, a megbízási szerződés felmondása – ha jogszerű is volt az alperes részéről – alapos ok nélkül történt, ezért a felperes elmaradt haszonnal kapcsolatos kárigényt kívánt érvényesíteni.

A Ptk. 483. § (3) bekezdése folytán a megbízott, ha felmondással él, mentesülhet a törvényes felmondással okozott kár megtérítésének (kártalanítási) kötelezettsége alól, ha a megbízás felmondása alapos okkal történt. A Kúria 3/2006. Polgári Jogegységi Határozata irányadó bírói gyakorlatként visszerthes megbízási szerződés – alapos felmondási ok hiányában történő – azonnali hatályú felmondása esetére a megbízó számára ugyancsak előírta a megbízott felmerült kárának megtérítését, kártalanítás útján. Azaz a jogszerű felmondással élő megbízó a kártalanítási kötelezettség alól csak akkor mentesülhet, ha a felmondás alapos okkal történt (BH2012. 221.).

Az alperesi ügyvezető a felpereshez címzett 2015. február 4-i keltezésű levelében (keresetlevél 1/XI. számú melléklete) az ügyvezetők közti bizalomvesztést említette, annak okát ismertette, ezt egybehangzóan erősítették meg a perben szereplő tanúvallomások (12. számú jegyzőkönyv). A levél szerint ez azon alapult, hogy a felperesi ügyvezető az alperesi kft. korábbi ügyvezetőjével adásvételi szerződést kötött a társaság tulajdonát képező nagyobb értékű laptopok nyilvántartási érték alatti áron történő adásvételére, mely valójában egy színlelt ügylet volt annak érdekében, hogy az eszközök kikerüljenek az alperesi kft. vagyonából. Ugyanebben a levélben sérelmezte továbbá az alperesi ügyvezető a külön megrendelések alapján végzett túlmunkák havi elszámolásának követhetlenségét. Mindezen, bizalomvesztésre utaló szubjektív szempontok egyaránt alkalmasak arra, hogy a tartós, határozatlan idejű megbízás felmondására alapos okot szolgáltatassanak a megbízó számára, figyelemmel a megbízási jogviszony bizalmi jellegére.

Az alperesi megbízó ezzel alátámasztotta, hogy a megbízottal szemben a bizalma ténylegesen megingott, ez a megbízási szerződés felmondásához már alapos okot szolgáltatott még akkor is, ha a megbízott részéről egyébként nem történt szerződésszegés.

Megjegyzendő, hogy a kedvezőtlen szerződési feltételek felismerése, ezek megváltoztatására irányuló egyeztetési tárgyalások eredménytelensége, kedvezőbb szerződéskötési lehetőségek mellett szóló üzletpolitikai érdek ugyancsak alapul szolgálhatott az alperes számára a perbeli szerződés rendes felmondással történő megszüntetéséhez.

Mindezek következtében az alperes a Ptk. 483. § (3) bekezdése szerint 100 havi megbízási díjnak megfelelő összegű elmaradt haszon, mint kár megfizetésére nem kötelezhető, a felperesi kárigényt elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés helytálló.

A megbízási szerződés – 2012. február 1-i módosítása szerinti – 24-26. pontjaiban, a felperes 5 évre vállalt titoktartási kötelezettséget. Ennek, valamint az átadott vagyonvédelmi utasítás, mint szellemi termék ellenértékeként négy havi díjnak megfelelő összeg megbízó általi megfizetésében állapodtak meg, a szerződés bármely okból történő megszűnése esetére. A felperes erre a szerződési kikötésre hivatkozással a perben 4 havi díjnak megfelelő igényt érvényesített.

Helyes az alperesnek azon hivatkozása, hogy a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. tv. rendelkezései szerint titoktartási kötelezettség a felperesi gazdálkodó szervezetet, tehát a jogi személyt is terheli (22. §, 1. §). Jelen esetben azonban a felek a négy havi díj összegével egyező összeg fizetésében valójában nem a titoktartási kötelezettség, és a vagyonvédelmi utasítás ellenértékeként állapodtak meg. Az érintett ügyvezetők egybehangzó előadása szerint a felperes részéről ezidőtájt felmerült a megbízási díj havi átalány összegének emelésére vonatkozó igény, melyet az alperes nem kívánt teljesíteni (12. srsz. jkv. 3., 8. oldal). Ennek folytán azonban megállapodtak abban, hogy a szerződés megszűnése esetére alperesi megbízó hajlandó négy havi összegnek megfelelő díjat külön megfizetni, emiatt felperes lemondott havi átalánydíj emelési igényéről. Megállapodásuk tehát színlelt volt, valós tartalma szerint a szerződés megszűnésének esetére, a megszűnés okától függetlenül vállalt fizetési

kötelezettséget a megbízó a megbízott javára. Ez a kikötés a felek között meg tárgyalásra került, a felek közös szabad akaratát tükrözi (Ptk. 200. § (1), 205. § (1) bekezdések), ezzel a szerződés részévé vált, így ezen érvényes kikötés alapján az alperes négy havi díjnak megfelelő összeg fizetésére vonatkozó kötelezettsége fennáll, az elsőfokú bíróság ekörben is helyes marasztaló döntést hozott.

A felperes a szerződés utolsó négy hónapjára kifizetett átalánydíjon felül, egyedi elszámolási díjigényt is érvényesített.

A Ptk. 319. § (2) bekezdése szerint a megbízás megszűnése előtt már nyújtott szolgáltatás pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni. Jelen ügyben vizsgálandó az volt, hogy a havi átalánydíjon felül – egyedi megrendelés okán – a felperes további megbízási díj érvényesítésére jogosult-e.

A peres felek már 2011. év elején a megkötött alapszerződés 23. pontjában lehetővé tették, hogy külön megállapodás alapján egyedileg meghatározott időpontokra, időszakokra, illetve helyszíneken az alapszerződéshez kapcsolódó szolgálati utasításban előírtakhoz képest a felperes többlétszámú személyzetet biztosítson az alperes részére. Ez konkrétan azt jelentette, hogy az ott előírt létszámú személyzethez képest – igény szerint – további örök rendelkezésre bocsátását vállalta, ennek átalánydíjtól eltérő egységárát is meghatározták az említett szerződési pontban (760,- forint+ÁFA/fő/óra). Az ilyen külön megállapodás szerinti tevékenység tehát nem az átalánydíjjal, hanem azon felül, utólagos tételes munkaóra kimutatás alapján, az óránkénti egységár alkalmazásával volt elszámolható. A felperes a per során **személy 1. neve** alperesi ügyvezető aláírásával ellátott írásbeli, egyedi megrendelést csatolt 2011. július 5-i keltezéssel (25/II/F/15. sorszámú perirat). Ebben 2011. 27. hetétől kezdve szerdai és pénteki napokra a szolgálati utasításban meghatározott létszámhoz képest plusz egy-egy fő, míg szombati napokra plusz 2 fő biztonsági őr szolgálatba állítását rendelte meg megbízóként. Nem vitatott peradat, hogy ezt felperes 2011. évet követő években is folyamatosan biztosította. A felperes utólagos tételes teljesítéskimutatás alapján külön számlázta ennek díját, az alperes pedig a felek közötti viszony megromlásáig, 2014 decemberéig rendszeresen teljesítette azt. Az így kialakult szerződés teljesítési gyakorlat fenntartását **személy 2. neve** – jelenlegi – ügyvezető igazgató utóbb 2015. október 14-i keltezésű írásbeli nyilatkozattal megerősítette. A NAV megkeresésére adott tájékoztatás 6. pontjában pontosan megjelölte azt a felperesi létszámot, amely az őrző-védő szolgálatot a felek közötti szerződéses jogviszony megszűnésének időpontjáig ellátta a **közterület 1. neve** piacon. Ebből kitűnik, hogy szerdán és pénteken 6 fő, szombaton pedig 7 fő dolgozott a helyszínen, mely a szolgálati utasításhoz képest szerdán és pénteken plusz 1-1 fő, míg szombaton plusz 2 fő, többlet-személyzet folyamatos biztosítását jelentette. Ezt a felperes a 6/F/20, F/21. sorszám alatti táblázatban napi bontásban, munkaóra mennyiségek feltüntetésével 2014. decembertől, 2015. március végéig terjedő időszakra részletesen, napi bontásban kimutatta. A havi szolgáltatások ellenértéke így a nem számlázott 2015. február és márciusi időszakra nézve (160 óra x 760 forint óradíj = nettó 121.600,- forint), bruttó 154.432,- forint/hó összegben került kiszámításra. A szerződéskötés során alperes részéről, alperesi törvényes képviselőként eljáró **személy 1. neve** volt ügyvezető tanúvallomása mindenben alátámasztja az egyedi megrendelések 2011 nyaratól kezdődő tényét, annak visszavonására a tanú nem emlékezett (12. srsz. jkv. 7. old. 2. bekezdés). A megrendelés visszavonás hiányában a folyamatos felperesi többlet-teljesítés hónapról hónapra megtörtént, ezt a kiszámlázott többletdíj igények kifizetésével az alperesi megbízó minden esetben korábban el is ismerte, az utolsó négy hónapot megelőzően. A bizonyítékok egybevetett mérlegelésével tehát helyesen ítélte meg az elsőfokú bíróság a felperes javára a kereseti kérelem szerint a külön megállapodáshoz igazodó egyedi elszámolás alapján igényelt megbízási díjakat. Mindezen körülményekre tekintettel az ítélet tábla is megalapozottnak találta a külön megállapodás alapján a perben igényelt, egyedileg felszámított megbízási díjigényeket, az ítéleti marasztalás ekörben helyben hagyható volt (Pp. 253. § (2) bekezdés).

A 2015. február, valamint március hónapra le nem számlázott díjigények után az elsőfokú bíróság a késedelmi kamatigényt nem találta alaposnak, etekintetben elutasította a keresetet. A felperes csatlakozó fellebbezésében ezt külön sérelmezte, és e díjkövetelések után is kérte a törvényes késedelmi kamat megítélését. Az elsőfokú döntés felülbírálata során az ítéletábra a számlázás elmaradását, az elsőfokú bírósággal egyezően a Ptk. 302. § c) pontja szerinti jogosulti késedelemnek tekintette, mely a Ptk. 303. § (3) bekezdésére figyelemmel a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja. A jogosulti késedelem azonban csak a perbeli igényérvényesítés időpontjáig állt fenn. A marasztalási keresetváltoztatás előterjesztésével sor került ugyanis a követelés lejárttá tételére. A felperes 2015. június 18-án nyújtotta be 25. sorszám alatti, e tárgyú keresetmódosítását. A perbeli igényérvényesítés, mint írásbeli fizetési felszólítás a bírói gyakorlat szerint a számlázás elmaradásától függetlenül megszakította a jogosulti késedelem időszakát, az alperesi kötelezett ezáltal már fizetési késedelembe esett e két díjtétel tekintetében is, így ezen időponttól kezdve a törvényes késedelmi kamat megfizetésére köteles (Ptk. 298. § b) pont, 301/A. § (1), (2) bekezdés, BDT2010. 2262. számon közzétett eseti döntés). Etekintetben az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással részben megváltoztatta és 2015. június 18-tól a kifizetésig terjedő időre a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte a két díjtétel járulékaként az alperest.

Az ítéletábra a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét részben – a késedelmi kamatra vonatkozóan – megváltoztatta, egyebekben az indokolás módosításával, és kiegészítésével helybenhagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés).

Az alperes fellebbezése teljes egészében alaptalannak bizonyult, ez másodfokon 14.411.524,- forint pertárgyértékhez igazodó pervesztességet eredményezett számára. A csatlakozó fellebbezés a tőkekövetelés tekintetében ugyancsak teljes egészében alaptalan, ez 53.417.084,- forint összegű fellebbezési pertárgyértékhez igazodó másodfokú pervesztességet jelent felperes esetében. Ezek arányához igazodóan kell a jelentősebb mértékben pervesztes felperesnek arányos másodfokú eljárási költséget fizetnie alperes részére (Pp. 81. § (1) bekezdés). Az alperesi jogi képviselő ügyvédi munkadíját az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pont, valamint (5) és (6) bekezdések alapján határozta meg mérsékelt összegben.

Észlelte az ítéletábra, hogy a felperes csatlakozó fellebbezésére az 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 46. § (1) bekezdése szerinti illeték maximumot, 2.500.000,- forintot rótt le. Az Itv. 46. § (4) bekezdése értelmében azonban a csatlakozó fellebbezési illeték mértéke a 46. § (1) bekezdés szerint számítandó illeték fele, az illetékmaximum esetén tehát legfeljebb 1.250.000,- forint. Ennek megfelelően a csatlakozó fellebbezéshez járuló illetékmaximum az eredménytelenül fellebbező felperes terhén marad, míg 1.250.000,- forint lerótt többletilleték tekintetében az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján visszaigénylési kérelmet nyújthat be az adóhatósághoz.

Szeged, 2017. április 20.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.. Dobler László s.k.. Béri András s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró

